

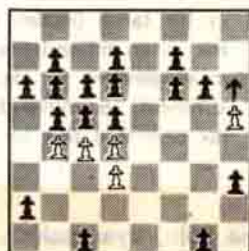
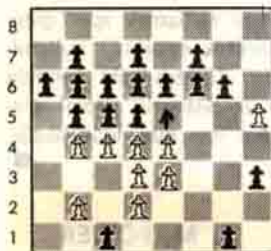
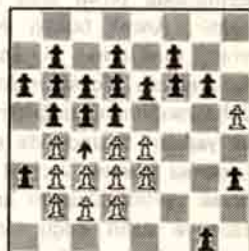
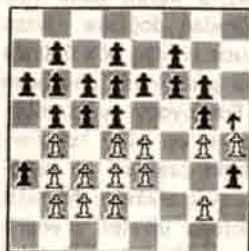
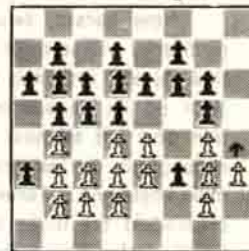
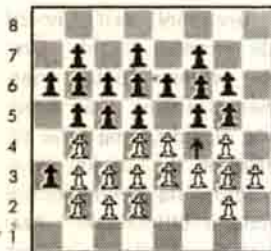
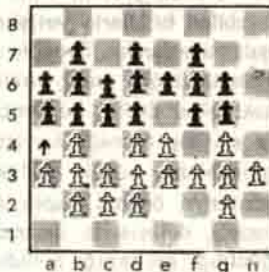
TÜRK DAMASI

Kahraman OLGAÇ

Gün geçmiyor dama hakkında birkaç mektup almadan. Hem de bazıları yirmi otuz imzalı! Doğrusu "Türk Daması" hakkında yazdığım kısa makalenin bu kadar ilgi çekeceğini ummamıştım. Okuyucularımın bu denli çok isteği üzerine, yeni bir yazı yazmak boynuma borç oldu.

Bazı okuyucularım, geçen yazımdaki Damacıbaşı İbrahim Bey'in oyununu başından itibaren vermeme istiyorlar. Ne yazık ki, bende bulunan kısım o kadar. Böyle ünlü açmazları

Aksaraylı Şakir Baba'nın "Sür sür", "Topal oyun" ya da "Yedi kapıdan içeri" adlarıyla anılan ünlü açmazı.

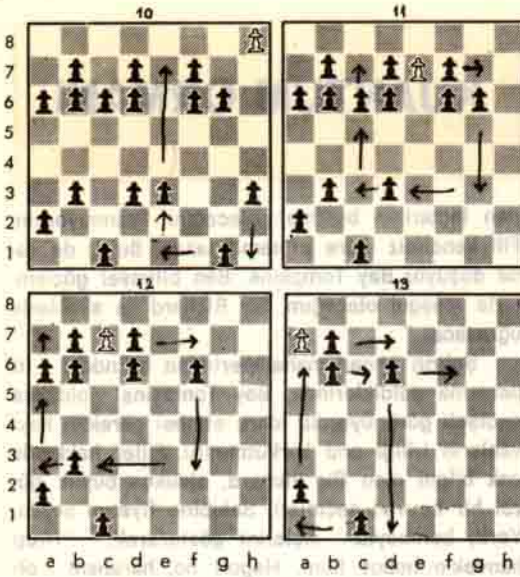

not ederken sadece kombinezonun başladığı yerden oyunu yazdıkları için ilk kısımlarını bulmamıza imkân yok.

Eğer Türk Damasını, satrancın başarı düzeyine çıkarmak istiyorsak öncelikle herkesin anlayabileceği bir dama notasyonuna gereksinim vardır. Dama yazısını yazdıktan sonra gördüğüm dama kitapları da ne yazık ki istenilen görüvi yerine getirecek şekilde yazılmamışlardır.

Damayı, büyük kitlelerin oynadığı bir spor haline getirebilmek için, bir dama alfabesi yazılmalıdır. Damanın kuralları açık seçik yazılmalı ve hamleler, satranç kitaplarında yapıldığı gibi, görsel bir metotla gösterilmelidir. Bu arada damacıların, satranççılar ve briççiler gibi bir araya gelerek, dernek kurmaları faydalı olur. Kahve köşelerinde dama oynamak bu düşünce sporunu ölüme terk etmek demektir.

Okuyucularımdan aldığım mektuplarda en çok istenen büyük açmazlar olduğu için bu kez,

Aksaraylı Şakir Baba'nın "Sür sür!" "Topal oyun" ya da "Yedi kapıdan içeri" adlarıyla anılan büyük açmazını "Foto-Dama" ile sunuyorum. Geçen yazımdaki yöntemi aynen uyguladığım için, okuyucularımın ayrıca bir açıklama olmadan, açmazı izliyebileceklerini umuyorum. Özellikle; tek kalan beyaz taşın, siyahların on altı taşını da temizlemesini, 9'uncu diyagramdan sonra birbirini izleyen dört aşamada (10, 11, 12 ve 13'üncü diyagramlar) veriyorum. Dilerseniz, herkesin içinden kolay kolay çıkamayacağı bu durumu dama tahtası üzerinde canlandırarak, diyagramlara bakmadan bir de siz temizliğe girişin. ■

ZEKASAYAR

(Geçen sayımızdaki "Zekasayar" köyemizde yer alan soruların yanıtları.)

KAYBOLAN ELMA :

Elmayı Can yemiyse olmaz, Eğer Can yeseydi üçü de yalan söylüyor olacaktı. Elmayı Ali de yemiyse olmaz, Eğer Ali yeseydi üçü de doğru söylüyor olacaktı. O halde elmayı Erhan yedi, Erhan ve Ali yalan söylüyor, Can doğru söylüyor.

4 BİSİKLETLİ :

Bisikletçiler sırasıyla saatte 1/6, 1/9, 1/12 ve 1/15 km. yol gidebilmektedir. Dolayısıyla her biri çemberi 1/18, 1/27, 1/36 ve 1/45 saatte dönebilir, 1/9 bu dört sayının en küçük ortak katı olduğu için merkezdeki ilk buluşmaları 1/9 saatte gerçekleşecektir. Dördüncü buluşmaları için 4/9 saat yani 26 dakika 40 saniye geçecektir.

ÜÇ İŞARET : 123-45-67+89 = 100

MARATONCULAR VE KERTENKELE KUYRUKLARI

Öyle görünüyor ki, maraton koşucuları ve kertenkeleler, amaçlarına ulaşmak için aynı mekanizmayı; yani anaerobik (oksijensiz) metabolizmalarını kullanıyorlar. Koşucular yarışı bitirmek, kertenkeleler ise düşmanlarından kurtulmak için bu metabolizmaya gereksinim duyuyorlar.

Bu ilişki, Teksaslı evrim ekolojisti olan Benjamin Dial tarafından, kertenkelelerin savunma stratejileri ile ilgili bir çalışma sırasında keşfedilmişti. Bilindiği gibi bazı tür kertenkeleler, düşmanları tarafından kovalanırken, kuyruklarının bir bölümünü bırakabilirler. Ayrılan parça, beş dakika süreyle ve dakikada yaklaşık 300 kez çırpınarak düşmanın dikkatini çeker; bu arada kuyruksuz kertenkele de kaçmayı başarır.

Bu tür bir aldatmacanın yaşam savaşı yönünden değeri ortada olmakla birlikte, nasıl gerçekleştirildiği yeterince açıklığa kavuşturulamamıştı. Kuyruk parçası akciğerler olmadan, normal enerji üretimi için gerekli oksijeni nasıl sağlayabiliyordu?

Dial'ın kuramına göre, kuyruğun oksijensiz olarak enerji yakışı, tıpkı atletlerin, aldıkları oksijenden fazlasını yakmaya zorlanmalarına benzer. Bu durumda atletler, karışık yapıda bir şeker olan glikojeni yakmaya başlarlar. Sürekli enerji sağlamada yetersiz kalmasının yanı sıra bu yöntem, laktik (laktik asit) denilen zehirleyici bir maddenin üretilmesine de yol açar. Laktik ise atletleri, yorgunluktan tükenme sınırına getireceği gibi, maratonun yaklaşık 20'nci km'sinde zor durumda bırakır.

Araştırmalar sonunda, kopmuş kertenkele kuyruklarında aşırı miktarda laktik bulunduğunu belirten Dial, anaerobik metabolizmanın bu hayvansal modelinin, insanlarda kas performansının daha iyi anlaşılmasında yol gösterici olacağını umuyor.

Science Digest'dan